

Науковий вісник Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького
Scientific Messenger of Lviv National University of Veterinary Medicine and Biotechnologies

doi:10.15421/nvlvet8230

ISSN 2518–7554 print
ISSN 2518–1327 online

<http://nvlvet.com.ua/>

УДК 619:618.7

Структура та поширеність поліорганної патології корів післяродового періоду

О.О. Зубков, П.М. Склярів
zubkovsasha93@gmail.com, skliarov.p.m@dsau.dp.ua

Дніпровський державний аграрно-економічний університет,
вул. С. Єфремова, 25, м. Дніпро, Дніпропетровська обл., 49000, Україна

Серед захворювань післяродового періоду найбільш поширеними є кетоз, гіполютеоліз, субінволюція матки, гіпокальціємія, затримка посліду та ендометрит. Ці патології чинять найбільший вплив на подальший перебіг лактації і можуть взагалі ставити під сумнів подальше продуктивне використання тварин. На сьогодні є багато інформації про ці хвороби окремо, та мало хто звертає увагу на поєднання кетозу-ендометриту, ендометриту-гіполютеолізу та кетозу-ендометриту-гіполютеолізу як на поліорганні патології. У зв'язку з вищенаведеним мета роботи полягала у визначенні структури та поширеності поліорганної патології корів післяродового періоду в умовах конкретного господарства. Дослідженню підлягали 290 голів корів післяродового періоду. З них у 230 тварин (79%) виявлено акушерські патології, у тому числі хворих на кетоз 23 голови (8%), ендометрит – 38 голів (13%), гіполютеоліз – 35 голів (12%) та поєднані хвороби: кетоз-ендометрит – 55 голів (19%), кетоз-гіполютеоліз – 29 голів (10%), ендометрит-гіполютеоліз – 29 голів (10%) та кетоз-ендометрит-гіполютеоліз – 20 голів (7%). Таким чином, із загального стада корів лише 21% тварин виявились клінічно здоровими, у 8% спостерігався кетоз, у 12% – гіполютеоліз, у 13% – ендометрит. Діагноз на діорганні патології ендометрит-гіполютеоліз та кетоз-гіполютеоліз поставили у 10%, кетоз-ендометрит – у 19%. Поліорганна патологія кетоз-ендометрит-гіполютеоліз реєструвалася у 7% тварин.

Ключові слова: корови, поліорганна патологія, структура, поширеність, післяродовий період, ендометрит, кетоз, гіполютеоліз.

Структура и распространённость полиорганной патологии коров послеродового периода

А.А. Зубков, П.Н. Склярів
zubkovsasha93@gmail.com, skliarov.p.m@dsau.dp.ua

Днепропетровский государственный аграрно-экономический университет,
ул. С. Ефремова, 25, г. Днепр, Днепропетровская область, 49000, Украина

Среди заболеваний послеродового периода наиболее распространены кетоз, гиполитеолиз, субинволюция матки, гипокальциемия, задержка послёда и эндометрит. Эти патологии оказывают наибольшее влияние на дальнейший ход лактации и могут вообще ставить под сомнение дальнейшее продуктивное использование животных. Сегодня есть много информации об этих болезнях отдельно, и мало кто обращает внимание на сочетание кетоза-эндометрита, эндометрита-гиполитеолиза и кетоза-эндометрита-гиполитеолиза как на полиорганные патологии. В связи с вышеизложенным целью работы заключалась в определении структуры и распространённости полиорганной патологии коров послеродового периода в условиях конкретного хозяйства. Исследованию подлежали 290 голов коров послеродового периода. Из них у 230 животных (79%) выявлено акушерские патологии, в том числе больных кетоз 23 голов (8%), эндометрит – 38 голов (13%), гиполитеолиз – 35 голов (12%) и сочетанные болезни: кетоз-эндометрит – 55 голов (19%), кетоз-гиполитеолиз – 29 голов (10%), эндометрит-гиполитеолиз – 29 головы (10%) и кетоз-эндометрит-гиполитеолиз – 20 голов (7%). Таким обра-

Citation:

Zubkov, O.O., Skliarov, P.M. (2017). Structure and prevalence of polyorgans pathology of cows of the postpartum period. *Scientific Messenger LNUVMB*, 19(82), 145–147.

зом, из общего стада коров только 21% животных оказались клинически здоровыми, у 8% наблюдался кетоз, у 12% – гиполитеолиз, у 13% – эндометрит. Диагноз на диорганную патологию эндометрит-гиполитеолиз и кетоз-гиполитеолиз поставили у 10%, кетоз-эндометрит – у 19%. Полиорганная патология кетоз-эндометрит-гиполитеолиз регистрировалась у 7% животных.

Ключевые слова: коровы, полиорганная патология, структура, распространенность, послеродовый период, эндометрит, кетоз, гиполитеолиз.

Structure and prevalence of polyorgans pathology of cows of the postpartum period

O.O. Zubkov, P.M. Skliarov
zubkovsasha93@gmail.com, skliarov.p.m@dsau.dp.ua

*Dnipro State Agrarian and Economic University,
S. Efremov Str., 25, Dnipro, Dnipropetrovsk region, 49000, Ukraine*

Among the diseases of the postpartum period, the most common are ketosis, hypo-luteolysis, subinvolution of the uterus, hypocalcemia, delayed afterbirth and endometritis. These pathologies exert the greatest influence on the further course of lactation and may even call into question the further productive use of animals. To date, there is a lot of information about these diseases separately, and very few people pay attention to the combination of ketosis-endometritis, endometritis-hypoluteolysis and ketosis-endometritis-hypoluteolysis as a polyorgan pathology. In connection with the foregoing, the aim of the work was to determine the structure and prevalence of multi-organ pathology of postpartum cows in the conditions of a particular farm.

The total number of 290 cows of the postpartum period was subject to research. Of these, obstetric pathologies were detected in 230 animals (79%), including ketosis of 23 head (8%), endometritis – 38 head (13%), hypoluteolysis – 35 head (12%) and concomitant diseases: ketosis endometritis – 55 head (19%), ketosis-hypoluteolysis – 29 heads (10%), endometritis-hypoluteolysis – 29 heads (10%) and ketosis-endometritis-hypoluteolysis – 20 heads (7%).

Thus, only 21% of the total herd of cows were clinically healthy, 8% – had ketosis, 12% had – hypoliteolysis, and 13% had – endometritis. Diagnosis for diorgan pathology of endometritis-hypoliteolysis and ketosis-hypoliteolysis was established in 10%, ketosis-endometritis in 19%. The multi-organ pathology of ketosis-endometritis-hypoliteolysis was recorded in 7% of animals..

Key words: cows, polyorgan pathology, structure, prevalence, postpartum period, endometritis, ketosis, hypoliteolysis.

Вступ

Серед захворювань післяродового періоду найбільш поширеними є кетоз, гіполитеоліз, субінволюція матки, гіпокальціємія, затримка посліду та ендометрит. Ці патології чинять найбільший вплив на подальший перебіг лактації і можуть взагалі ставити під сумнів подальше продуктивне використання тварин. Вони викликаються різноманітними причинами, серед яких на перший план виходять недоліки у годівлі та утриманні (Buhrov and Kolesnyk, 2003; Kostyshyn et al., 2007). Своєю чергою з них також вибудовується певний взаємопов'язаний ланцюжок ускладнень. При невідповідній годівлі й утриманні корови часто страждають на кетоз, який може ускладнюватися затримкою посліду та ендометритом (Kartashov et al., 2010). Патологічні процеси в ендометрії спричиняють зниження або ж відсутність виділення маткових простагландинів, що зі свого боку призводить до виникнення гонадопатії – гіполитеолізу (затримка регресії жовтого тіла з клінічними проявами анафродизії). Так, кетоз характеризується порушенням вуглеводно-ліпідного білкового обміну, супроводжується нагромадженням кетонів тіл, ураженням внаслідок цього центральної нервової і ендокринної системи, внутрішніх органів (печінки, серця, нирок) та зниженням молочної продуктивності. Критичним щодо кетозу в корів молочного напрямку є перехідний період від сухостою до ранньої лактації, який починається за 2–3 тижні до родів і закінчується трьома тижнями після них, причому порушення метаболізму можуть виникнути вже в перші дні після оте-

лення (Kharuta and Nedvyha, 2002; Yablonskyi and Liubetskyi, 2002; Koshovyi, 2004; Kraievskyi, 2006; Willam, 2012). В цей період на матку діють мікроби, і вже в ранній післяродовий період (2–4 день після родів) матка 75% корів забруднена мікрофлорою, яка при зниженні резистентності організму обумовлює розвиток ендометриту, що виникає у корів не лише як ускладнення важкого отелення, а й за фізіологічних родів (Levchenko and Sakhniuk, 2002; Vlizlo and Sukhodolska, 2003). Втім, такий перехід буває не завжди і ці хвороби часто зустрічаються самі по собі в окремих корів. Сьогодні день є багато інформації про ці хвороби окремо, та мало хто звертає увагу на поєднання кетозу-ендометриту, ендометриту-гіполитеолізу та кетозу-ендометриту-гіполитеолізу як на поліоргани патології.

Поліорганна недостатність (синдром поліорганної недостатності, СПОН, ПОН) – важка неспецифічна стрес-реакція організму, сукупність недостатності декількох функціональних систем, що розвивається як термінальна стадія більшості гострих захворювань і травм.

У зв'язку з вищенаведеним *мета* нашої роботи полягала у визначенні структури та поширеності поліорганної патології корів післяродового періоду в умовах конкретного господарства.

Матеріал і методи досліджень

Досліди проводили в умовах ТОВ «Борисфен» Томаківського району Дніпропетровської області. Об'єктом для досліджень були корови голштинської

породи, віком від 3 до 7 років і живою масою 550–600 кг.

Усі корови післяродового періоду підлягали клінічному дослідженню (визначення стану органів та систем організму корів, вагінальне, ректальне дослідження статевих органів), а також експрес-дослідженню на вміст кетонових тіл з використанням приладу Precision Xceed. При оцінюванні результатів враховували, що значення рівня бета-гідроксибутирату, за якого тварина вважається хворою на субклінічний кетоз, є 1,2 ммоль/л і вище.

Результати та їх обговорення

Дослідженню підлягали 290 голів корів післяродового періоду. З них у 230 тварин (79%) виявлено аку-

шерські патології. У тому числі хворих на кетоз 23 голови (8%), ендометрит – 38 голів (13%), гіполютеоліз – 35 голів (12%) та поєднані хвороби: кетоз-ендометрит – 55 голів (19%), кетоз-гіполютеоліз – 29 голів (10%), ендометрит-гіполютеоліз – 29 голів (10%) та кетоз-ендометрит-гіполютеоліз – 20 голів (7%).

За результатами власних досліджень (рис. 1) встановлено, що із загального стада корів лише 21% тварин виявились клінічно здоровими, у 8% спостерігався кетоз, у 12% – гіполютеоліз, у 13% – ендометрит. Діагноз на діорганні патології ендометрит-гіполютеоліз та кетоз-гіполютеоліз поставили у 10%, кетоз-ендометрит – у 19%. Поліорганна патологія кетоз-ендометрит-гіполютеоліз реєструвалася у 7% тварин.

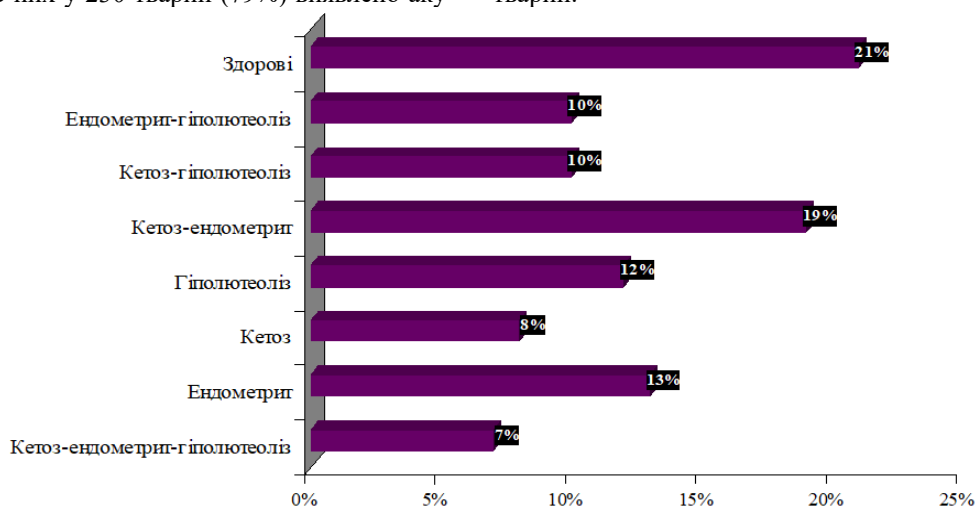

Рис. 1. Відсоткове співвідношення акушерських хвороб корів у ТОВ «Борисфен»

Висновки

Таким чином, є багато інформації щодо лікування та профілактики цих хвороб поліорганні патології, та мало звертається уваги на їх поєднання, а як свідчать результати досліджень вони є поширеними. Так, у досліджуваному господарстві 46% акушерських патологій займають поєднані захворювання (кетоз-ендометрит, ендометрит-гіполютеоліз, кетоз-гіполютеоліз, кетоз-ендометрит-гіполютеоліз).

Перспективи подальших досліджень. Розуміння і подальше вивчення етіопатогенезу та особливостей клінічного прояву поліорганної патології дозволить обґрунтувати розробку способів їхньої діагностики, терапії та профілактики.

Бібліографічні посилання

Buhrov, O.D., Kolesnyk, P.V. (2003). Endometrytu u koriv (porivnialna otsinka metodiv likuvannia). Zdorovia tvaryn i lyky. 3, 10–11 (in Ukrainian).
 Kartashov, M.I., Tymoshenko, O.P., Kibkalo, D.V. (2010). Veterynarna klinichna biokhimiia. Kh.: Espada (in Ukrainian).
 Vlizlo, V.V., Sukhodolska, M.I. (2003). Stan kyslotno-osnovnoho balansu u koriv, khvorykh na kетoz. Visnyk Bilotserkiv. derzh. ahrar. un-tu. Bila Tserkva.

25, 2, 24–28 (in Ukrainian).
 Kraievskiy, A.P. (2006). Diahnastyka involiutsii, subinvoliutsii, pisliarodovoho endometrytu koriv. Vet. medytsyna. 10, 21–22 (in Ukrainian).
 Kostyshyn, Ye.Ye., Khomyn, S.P., Tyranovets, V.I. (2007). Vahinit ta metryt u koriv (etiolohiia, patohenez, diahnostryka i likuvannia). Lviv: LNUVMB (in Ukrainian).
 Koshovyi, V.P. (2004). Akushersko-hinekolozhichna patolohiia u koriv: navch. pos. Kh.: Zoloti storinky, 83–127 (in Ukrainian).
 Levchenko, V.I., Sakhniuk, V.V. (2002). Ketoz vysokoproduktyvnykh koriv: etiolohiia i diahnostryka. Veterynarna medytsyna Ukrainy. 2, 18 (in Ukrainian).
 Kharuta, H.H., Nedvyha, O.M. (2002). Profilyaktyka rozladiv folikulo- ta liuteohenezu, subinvoliutsii ta pisliarodovoho endometrytu u koriv. Vet. medytsyna Ukrainy. 7, 40–41 (in Ukrainian).
 Yablonskyi, V.A., Liubetskyi, V.Y. (2002). Bilshe uvahy orhanizatsii vidtvorennia tvaryn. Veterynarna medytsyna Ukrainy. 5, 22–23 (in Ukrainian).
 Willam, M. (2012). Graves Dairy herd synchronisation programs. University of Georgia (USA). Bull. 1227, 1–8.

Received 3.10.2017

Received in revised form 2.11.2017

Accepted 6.11.2017